ДЪРЖАВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

излиза всѣки присѫтственъ день.

Годишната цѣна на вѣстника е:
въ България . . . . . 25 лева
„ странство . . . . . 35 „

Абонаментътъ е само годишенъ, започва отъ 1-и януарий, и се прѣдплаща.

Писма за абонаменти и публикации, и всичко, що се отнася до вѣстника, се изпраща до Дирекцията на Държавната Печатница.

Цѣната за обявленията и начинътъ за внасянето на сумитѣ сѫ показани въ отдѣла „Обявления“.

Год. XXXI. СОФИЯ, петъкъ, 8 май 1909 год. Брой 95.

ОФИЦИАЛЕНЪ ОТДѢЛЪ.

По Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

УКАЗЪ

№ 48.

НИЕ ФЕРДИНАНДЪ I

съ Божия милость и народната воля

Царь на България.

Обявяваме на всички Наши вѣрноподданици, че XIV Обикновено Народно Събрание, първа редовна сесия, въ XXXII заседание, държано на 2 декемврий 1908 год., гласува и прие,

Ние утвърдихме и утвърдяваме слѣдния

Договоръ

за търговия и мореплаване между България и Белгия.

Негово Царско Височество Българскиятъ Князъ и Негово Величество Белгийскиятъ Краль, желающи по взаимно съгласие да сключатъ единъ договоръ за търговия и мореплаване, назначиха за тѣхни пълномощници, а именно:

Негово Царско Височество Българскиятъ Князъ — Господина Генерала Стефанъ Паприковъ, офицеръ на Голѣмия Кръстъ на Княжеския орденъ „Св. Александъръ“, съ брилянти, на голѣмия Кръстъ на ордена за Военна заслуга и пр. пр., Министъръ на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

Traité

de commerce et de navigation entre la Bulgarie et la Belgique.

Son Altesse Royale le Prince de Bulgarie et sa Majesté le Roi des Belges désirant d'un commun accord conclure un traité de commerce et de navigation, ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Son Altesse Royale le Prince de Bulgarie, Monsieur le Général Stéphane Papricoff, Grand-officier de l'Ordre de Saint-Alexandre en diamants, Grand-Croix de l'Ordre du Mérite Militaire, etc. etc., Ministre des Affaires Etrangères;

Негово Величество Белгийскиятъ Краль — Господина Ф. Ванъ деръ Хайде, кавалеръ на ордена „Леополдъ“ и пр. пр., Дипломатически Агентъ и Генералeнъ Консулъ на Белгия въ България,

Които, слѣдъ като си размѣниха пълномощията, признати въ редовна форма, дойдоха до съгласие върху слѣднитѣ членове:

Членъ 1.

Между България и Белгия ще има пълна свобода на търговия и мореплаване.

Подданицитѣ на всѣка една отъ двѣтѣ договорящи страни нѣма да се облагатъ, поради търговията и индустрията имъ въ пристанищата, градоветѣ или нѣкои други мѣста на респективнитѣ държави, било, че се установяватъ на постоянно или врѣменно мѣстожителство, съ такси данъци или патенти, подъ каквото и да било наименование, други или по-високи отъ тия, които ще се събиратъ отъ мѣстнитѣ подданици или отъ подданицитѣ на най-облагоприятствуваната нация.

Привилегиитѣ, отстжпкитѣ и други нѣкои облаги, съ които се ползуватъ или ще се ползуватъ въ търговско и индустриално отношение подданицитѣ на нѣкоя отъ договорящитѣ страни, ще бждатъ общи и за тия на другата страна.

Членъ 2.

Подданицитѣ на всѣка една отъ договорящитѣ страни не ще се подлагатъ, върху територията на другата, на никаква военна служба, било въ сухопжтната редовна войска или марината, било въ гвардията или народното опълчение.

Въ мирно, както и въ военно врѣме, тѣ нѣма да бждатъ облагани освѣнъ съ данъцитѣ и военнитѣ реквизиции, съ които се облагатъ мѣстнитѣ подданици, и ще иматъ, по взаимность, правото на обезщетения, които биха се дали на мѣстнитѣ подданици на основание дѣйствующитѣ на двѣтѣ страни закони.

Членъ 3.

Подданицитѣ на всѣка една отъ договорящитѣ страни ще могатъ, дѣто и да било, въ владѣнията на другата страна, да упражняватъ каквато и да било индустрия, да търгуватъ на едро и дребно съ фабрични и индустриални или манифактурни произведения, дозволени отъ свободната търговия, било лично, било чрѣзъ свои агенти, сами или въ съдружие съ чуждеци или мѣстни подданици; тѣ ще могатъ да придобиватъ, наематъ и владѣятъ къщи и дюкени, да придобиватъ, наематъ и владѣятъ земи, като за всичко това се съобразяватъ, както мѣстнитѣ подданици и подданицитѣ на най-благоприятствуваната нация, съ законитѣ и правилницитѣ на респективнитѣ страни.

Sa Majesté le Roi des Belges, Monsieur Fr. van der Heyde, chevalier de l'Ordre de Léopold etc. etc., Agent Diplomatique et Consul Général de Belgique en Bulgarie;

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article Premier.

Il y aura pleine et entière liberté de commerce et de navigation entre la Belgique et la Bulgarie.

Les sujets de chacune des deux Parties contractantes ne seront pas soumis, à raison de leur commerce ou de leur industrie, dans les ports, villes ou lieux quelconques des Etats respectifs, soit qu'ils s'y établissent, soit qu'ils y résident temporairement, à des taxes, impôts ou patentes, sous quelque dénomination que ce soit, autres ou plus élevés que ceux qui seront perçus sur les nationaux ou les ressortissants de la nation la plus favorisée.

Les privilèges, immunités et autres faveurs quelconques, dont jouissent ou jouiront en matière de commerce et d'industrie les nationaux de l'une des Parties contractantes seront, communs à ceux de l'autre.

Article 2.

Les ressortissants de chacune des Parties contractantes seront exempts, sur le territoire de l'autre, de tout service militaire, aussi bien dans l'armée régulière et la marine que dans la milice et la garde civique.

Ils ne seront astreints, en temps de paix et en temps de guerre, qu'aux prestations et aux réquisitions militaires imposées aux nationaux et ils auront réciproquement droit aux indemnités établies en faveur des nationaux par les lois en vigueur dans les deux pays.

Article 3.

Les sujets de chacune des Parties contractantes pourront, en quelque lieu que ce soit des possessions de l'autre Partie, exercer toute espèce d'industrie, faire le commerce tant en gros qu'en détail de tous produits, objets fabriqués ou manifacturés, de tous articles de commerce licite, soit en personne, soit par leurs agents, seuls ou en entrant en société commerciale avec des étrangers ou avec des nationaux; ils pourront y acquérir, louer et occuper des maisons et des boutiques, acquérir, louer et posséder des terres, le tout en se conformant, comme les nationaux eux-mêmes et les ressortissants de la nation la plus favorisée, aux lois et règlements des pays respectifs.

Постановленията на настоящия членъ, касателно свободното упражнение на професиитѣ, нѣма да се прилагатъ спрямо селскитѣ кръчмари, аптекаритѣ, търговскитѣ посрѣдници, колпотьоритѣ и пътующитѣ търговци.

Членъ 4.

Контрактующитѣ страни заявяватъ, взаимно, да признаватъ на всички дружества и други търговски, индустриални или финансови сдружавания, основани или оторозирани съгласно законитѣ на двѣтѣ страни, правото да се явяватъ прѣдъ сѫдилищата, било като отвѣтници, било като исци въ цѣлата територия на другата страна, безъ други условия, освѣнъ да се съобразяватъ съ законитѣ на тази Страна. Дружествата и сдружаванията, учрѣдени въ територията на една отъ договорящитѣ страни ще могатъ да упражняватъ въ територията на другата правата, които сѫ признати на сѫщитѣ дружества въ всичкитѣ други страни.

Уговорено е, че прѣдшествующитѣ разпорежданія ще се прилагатъ тъй сѫщо къмъ дружествата и сдружаванията, основани и оторозирани прѣди подписването на настоящия договоръ, както и на тия слѣдъ подписването.

Членъ 5.

Всѣка една отъ договорящитѣ страни се задължава да даде на другата, своеврѣменно и безвъзмездно, всѣка облага, привилегия или намаление на вносни и износни мита за произведенията, споменати или не, въ настоящия договоръ, които нѣкоя отъ тѣхъ е дала или би дала на друга третя държава.

Договорящитѣ страни при това се задължаватъ да не създаватъ една спрямо друга, освѣнъ по санитарни съображения или да се забрани разпространението на епизоотии, разрушение на реколтитѣ, или пъкъ прѣдъ видъ на военни събития никакви мита, или запрѣщение на вноса, износа или транзита, които не сѫ сѫщеврѣменно прилагани на другитѣ народи.

На всѣка една отъ договорящитѣ страни се гарантира, взаимно, положението на най-облагоприятствуванага държава въ всичко що се отнася до консомацията, прѣтоварването на стоки, прѣизнасянето, транзита, транспортитѣ по желѣзницитѣ, изпълнението на митническитѣ формалности и въобще всичко що се отнася до упражнението на търговията и индустрията.

Членъ 6.

Стокитѣ отъ белгийско произхождение или издѣлие, изброени въ тарифата А, приложена къмъ

Les dispositions du présent article relatives au libre exercice des professions ne s'appliquent pas aux cabaretiers de villages, aux pharmaciens, aux courtiers, aux colporteurs et marchands ambulants.

Article 4.

Les Hautes Parties contractantes déclarent reconnaître mutuellement à toutes les compagnies et autres associations commerciales, industrielles ou financières, constituées ou autorisées suivant les lois particulières de l'un des deux pays, la faculté d'exercer tous les droits et d'ester en justice devant les tribunaux, soit pour y intenter une action, soit pour y défendre, dans toute l'étendue des territoires de l'autre Etat, sans autre condition que de se conformer aux lois de cet Etat. Ces compagnies et associations établies dans le territoire de l'une des Parties contractantes pourront exercer dans le territoire de l'autre Partie les droits qui seront reconnus aux sociétés analogues de tous les autres pays.

Il est entendu que les dispositions qui précèdent s'appliquent aussi bien aux compagnies et associations constituées ou autorisées antérieurement à la signature du présent Traité qu'à celles qui le seraient ultérieurement.

Article 5.

Chacune des deux Parties contractantes s'engage à faire profiter l'autre, immédiatement et sans compensation, de toute faveur, de tout privilège ou abaissement dans les tarifs de droits à l'importation ou à l'exportation des articles, mentionnés ou non dans le présent Traité, qu'une d'elles a accordé ou pourrait accorder à une tierce Puissance.

Les Parties contractantes s'engagent, en outre, à n'établir, l'une envers l'autre, sauf pour des motifs sanitaires ou pour empêcher soit la propagation d'épizooties, soit la destruction des récoltes, ou bien en vue d'évènements de guerre, aucun droit ou prohibition d'importation, d'exportation ou de transit qui ne soit, en même temps, applicable aux autres nations.

Le traitement de la nation la plus favorisée est réciproquement garanti à chacune des Parties contractantes pour tout ce qui concerne la consommation, l'entreposage, la réexportation, le transit, le transbordement de marchandises, le transport sur les voies ferrées, l'accomplissement de formalités de douane et, en général, pour tout ce qui se rapporte à l'exercice du commerce ou de l'industrie.

Article 6.

Les marchandises d'origine ou de manufacture belge énumérées dans le tarif A, annexé au présent

настоящия договоръ, при вноса имъ въ България, и стокитѣ отъ българско произхождение и издѣлие, изброени въ тарифа *Б*, приложена къмъ настоящия договоръ, при вноса имъ въ Белгия нѣма да плащатъ други мита или по-високи отъ тия, които сѫ опрѣдѣлени въ споменатитѣ тарифи.

Членъ 7.

Разнитѣ видове стоки, произходящи отъ една отъ двѣтѣ страни и внисани въ другата, не могатъ да бѫдатъ облагани съ правата на акцизъ, октроа, употрѣбение (консомация), фабрикация или на каквито и да било вѫтрѣшни такси, събирани за смѣтка на държавата или на общинитѣ, по-високи отъ тия, на които сѫ подложени или ще бѫдатъ подложени сѫщитѣ стоки отъ мѣстно произхождение или произходящи отъ най облагоприятствувани страни.

Членъ 8.

Разнитѣ стоки, които прѣминаватъ прѣзъ двѣтѣ държави ще бѫдатъ взаимно освободени отъ всѣкакво транзитно право, безъ да се накърнява специалния режимъ относително барутътъ, оръжията и военнитѣ муниции.

Клаузата на най-облагоприятствуваната нация е взаимно гарантирана за всѣка една отъ двѣтѣ страни касателно транзита.

Членъ 9.

Търговцитѣ, фабрикантитѣ и други индустриалци, които докажатъ чрѣзъ легитимационна карта, издадена отъ властитѣ въ държавитѣ имъ, съ която се удостовѣрява, че тѣ сѫ упълномощени, да упражняватъ търговията си или индустриитѣ си въ страната, гдѣто иматъ мѣстожителството си, могатъ, било лично, било чрѣзъ пѫтующи агенти на тѣхна служба, да извършватъ покупки и, даже когато носятъ и мостри съ себе си, да вѣматъ поръчки въ територията на другата контрактующа страна. Тѣ не сѫ задължени да плащатъ нѣкоя специална такса по-висока отъ тая, която плащатъ подданнитѣ на най-облагоприятствуваната нация.

Пѫтующитѣ агенти, които ще бѫдатъ снабдени съ легитимационна карта, могатъ да носятъ съ себе си мостри, но нѐ и стоки.

Легитимационнитѣ карти, ще бѫдатъ издавани съобразно съ образецътъ на приложението *С*.

Контрактующитѣ страни ще си съобщаватъ взаимно властитѣ, които сѫ натоварени да издаватъ легитимационнитѣ карти, както и разпорежданията, съ които пѫтующитѣ агенти трѣба да се съобразяватъ, при упражняване на търговията си.

Подлежащитѣ на мито прѣдмети, които се внасятъ отъ пѫтующитѣ агенти, като образци, ще се освобождаватъ въ едната и другата страна отъ вносно и износно мито, подъ условие обаче, че

traité, à leur importation en Bulgarie, et les marchandises d'origine ou de manufacture bulgare énumérées dans le tarif B annexé au présent traité, à leur entrée en Belgique, n'acquitteront pas des droits autres ou plus élevés que ceux qui sont fixés par lesdits tarifs.

Article 7.

Les marchandises de toute nature, originaires de l'un des deux pays et importées dans l'autre, ne pourront être assujetties à des droits d'accise, d'octroi, de consommation, de fabrication ou à des taxes intérieures quelconques perçus pour le compte de l'Etat ou des communes, autres ou plus élevés que ceux qui grèvent ou grèveraient les marchandises similaires de production nationale ou originaires du pays le plus favorisé.

Article 8.

Les marchandises de toute nature traversant l'un des deux Etats seront réciproquement exemptes de tout droit de transit, sans préjudice du régime spécial concernant la poudre à tirer et les armes et munitions de guerre.

Le traitement de la nation la plus favorisée est réciproquement garanti à chacun des deux pays pour tout ce qui concerne le transit.

Article 9.

Les négociants, les fabricants et autres industriels qui prouveront, par la possession d'une carte de légitimation délivrée par les autorités de leur pays, qu'ils sont autorisés à exercer leur commerce ou leur industrie dans l'Etat où ils ont leur domicile, pourront, soit personnellement, soit par des commis voyageurs, à leur service, faire des achats et, même en portant des échantillons avec eux, rechercher des commandes dans le territoire de l'autre Partie contractante. Ils ne seront pas astreints à acquitter une taxe spéciale plus élevée que les nationaux ou les ressortissants de la nation la plus favorisée.

Les voyageurs de commerce qui seront munis d'une carte de légitimation pourront avoir avec eux des échantillons, mais point de marchandises.

Les cartes de légitimation seront délivrées conformément au modèle de l'Annexe

Les Parties contractantes se donneront réciproquement connaissance des autorités chargées de délivrer les cartes de légitimation, ainsi que des dispositions auxquelles les voyageurs doivent se conformer dans l'exercice de leur commerce.

Les objets passibles de droits de douane qui seront importés comme échantillons, seront, de part et d'autre, admis en franchise de droits d'entrée et de sortie à la condition que ces objets soient réex-

тѣзи прѣдмети ще бѫдатъ прѣизнесени въ единъ срокъ, прѣдварително опрѣдѣленъ, и тождественостьта на внесенитѣ и изнесени прѣдмети да не бѫде съмнителна.

Прѣизнасянето на мостритѣ ще се гарантира въ двѣтѣ държави още при вноса, било чрѣзъ депозиране стойностьта на респективнитѣ мита, било чрѣзъ поръчителство.

Чл. 10.

Българскитѣ параходи (кораби) и товара имъ въ Белгия, и обратното, белгийскитѣ параходи и товара имъ, въ България, при пристигането имъ на мѣстоназначение, било директно отъ респективнитѣ страни, било отъ друга нѣкоя страна, безъ да се обръща внимание на произхождението или назначението на товара, ще бѫдатъ, въ всѣко отношение, третирани като мѣстни кораби и тѣхния товаръ.

Никакво право, такса и каква да е друга тѣгоба, тѣжаща подъ каквото наименование и да било, върху кораба, знамето или товара му и събирано въ името и за въ полза на правителството, обществениитѣ служащи, частнитѣ лица, корпорации и други учрѣждения, нѣма да се налага на корабитѣ на нѣкоя отъ двѣтѣ държави въ пристанището на другата при влизането, прѣбиването и при отпѫтуването имъ, ако при сѫщитѣ условия, не бѫде вземено отъ мѣстнитѣ параходи (кораби).

Членъ 11.

Подданството на корабитѣ ще се установява, отъ едната и другата страна, съгласно законитѣ и правилницитѣ на всѣка отъ странитѣ, чрѣзъ документи и патенти, издавани отъ надлежнитѣ власти на капитанитѣ или притежателитѣ на кораби.

Членъ 12.

Всичко що се отнася до смѣстването на корабитѣ въ портоветѣ, рейдитѣ, малкитѣ пристанища, басейнитѣ, голѣмитѣ и малкитѣ рѣки, каналитѣ, до тѣхното товарване и разтоварване и въобще до всички формалности и разпореждания, на които могатъ да бѫдатъ подлагани търговскитѣ параходи (кораби) тѣхнитѣ товари и екипажа имъ, не ще се отстѫпва на параходитѣ на една отъ двѣтѣ държави никаква привилегия или облага, ако това, не се отстѫпи наравно и на параходитѣ на другата: въ това отношение желанието на договорящитѣ страни е, щото българскитѣ и белгийскитѣ параходи (кораби) да се ползуватъ съ пълна равноправность и да се радватъ, взаимно, на прѣимуществата, които се даватъ на мѣстнитѣ поданици или на тия на най-облагоприятствуваната държава.

portés dans un délai fixé à l'avance et que l'identité des objets importés et réexportés ne soit pas douteuse.

Le réexportation des échantillons devra être garantie dans les deux pays à l'entrée, soit par le dépôt du montant des droits de douane respectifs, soit par cautionnement.

Article 10.

Les navires bulgares et leur cargaison en Belgique et, réciproquement, les navires belges et leur cargaison en Bulgarie, à leur arrivée, soit directement du paus d'origine, soit d'un autre pays, et quel que soit le lieu de provenance ou la destination de leur cargaison, jouiront, sous tous les rapports, du même traitement que les navires nationaux et leur cargaison.

Auqun droit, taxe ou charge quelconque, pesant sous quelque dénomination que ce soit, sur la coque du navire, son pavillon ou sa cargaison, et perçu au nom ou au profit du Gouvernement, de fonctionnaires publics, de particuliers, de corporations ou d'établissements quelconques, ne sera imposé aux bâtiments de l'un des deux Etats dans les ports de l'autre, à leur arrivée, durant leur séjour et à leur sortie, qui ne serait également et dans les mêmes conditions imposé aux navires nationaux.

Article 11.

La nationalité des bâtiments sera admise, de part et d'autre, d'après les lois et règlements particuliers à chaque pays au moyen des titres et patentes délivrés aux capitaines ou patrons par les autorités compétentes.

Article 12.

En tout ce qui concerne le placement des navires, leur chargement et leur déchargement dans les ports, rades, hâvres, bassins, fleuves, rivières ou canaux, et généralement pour toutes les formalités et dispositions quelconques auxquelles peuvent être soumis les navires de commerce, leurs équipages et leurs cargaisons il ne sera accordé aux navires nationaux de l'un des deux Etats aucun privilège ni aucune faveur qui ne le soit également aux navires de l'autre, la volonté des Parties contractantes étant que, sous ce rapport, les bâtiments belges et les bâtiments bulgares soient fraités sur le pied d'une parfaite égalité et jouissent réciproquement des avantages accordés à la nation la plus favorisée.

Членъ 13.

Българскитѣ параходи (кораби), когато влизатъ въ едно пристанище на Белгия, и обратно, белгийскитѣ параходи (кораби), когато влизатъ въ едно българско пристанище съ цѣль да разтоварятъ само една часть отъ товаритѣ си, могатъ, като се съобразяватъ всѣкога съ законитѣ и правилницитѣ на респективнитѣ държави, да задържатъ на борда си останалата часть отъ товара си, който би билъ прѣдназначенъ за нѣкое друго пристанище на сѫщата държава или на нѣкоя друга държава и да го прѣизнесатъ, безъ да бѫдатъ принудени да плащатъ нѣкакво даждие за послѣдната часть на товара си.

Членъ 14.

Постановленията на тоя договоръ не се отнасятъ до каботажа или крайбрѣжното плаване, което остава запазено за народното знаме на всѣка една отъ странитѣ.

Въ всѣки случай, българскитѣ и белгийскитѣ параходи (кораби) ще могатъ да минаватъ отъ едно пристанище на едната отъ двѣтѣ държави въ друго или повече пристанища на сѫщата държава, било за да разтоварятъ всичката или часть отъ донесената отъ странство стока, било за да дотъкмятъ товара си.

Членъ 15.

Белгийскитѣ параходи (кораби) и находящитѣ се въ тѣхъ стоки ще бѫдатъ третирани въ българскитѣ пристанища на Черното море и Дунава, по отношение на плащанитѣ права, по сѫщия начинъ, както стокитѣ и корабитѣ на най-благоприятствувания народъ.

Членъ 16.

Освобождаватъ се съвършенно отъ такситѣ на тонажъ и експедиция въ пристанищата на всѣка една отъ двѣтѣ страни:

1) параходитѣ (корабитѣ), които пристигнали праздни, отъ дѣто и да било, заминаваъ пакъ праздни;

2) параходитѣ (корабитѣ), които като минаватъ отъ едно пристанище на една отъ двѣтѣ страни въ едно или много пристанища на сѫщата страна, по условията опрѣдѣлени отъ втория параграфъ на чл. 14, да засвидѣтелствуватъ че сѫ платили вече тѣзи такси;

3) корабитѣ, които, влѣзли натоварени въ нѣкое пристанище доброволно и по принуждение, излѣзатъ отъ тамъ безъ да сѫ направили нѣкаква търговска здѣлка.

Въ случай на принудително сциране „en cas de relâche forcée“, нѣма да се смѣтатъ за търговски операции разтоварването и прѣтоварването на стокитѣ, прѣдизвикано вслѣдствие поправки на кораба, прѣхвърлянето въ другъ корабъ, поради

Article 13.

Les navires bulgares entrant dans un port de la Belgique et réciproquement les navires belges entrant dans un port de la Bulgarie, qui n'y viendraient décharger qu'une partie de leur cargaison, pourront, en se conformant toutefois aux lois et règlements des Etats respectifs, conserver à leur bord la partie de la cargaison qui serait destinée à un autre port, soit du même pays, soit d'un autre, et la réexporter, sans être astreints à payer pour cette dernière partie de leur cargaison aucun droit de douane.

Article 14.

Les dispositions du présent Traité ne sont pas applicables à la navigation de côte ou de cabotage, laquelle demeure exclusivement réservée, dans chacun des pays, au pavillon national.

Toutefois, les navires belges et bulgares pourront passer d'un port de l'un des deux Etats dans un ou plusieurs ports du même Etat, soit pour y déposer tout ou partie de leur cargaison apportée de l'étranger, soit pour y composer ou compléter leur chargement.

Article 15.

Les navires belges et les marchandises se trouvant à bord de ces navires seront assimilés dans les ports bulgares de la mer Noire et du Danube sous le rapport des droits, à y acquitter comme sous tous les autres, aux marchandises et navires de la nation la plus favorisée.

Article 16.

Seront complètement affranchis de droits de tonnage et d'expédition dans les ports de chacun des deux Etats:

1) Les navires qui, entrés sur lest de quelque lieu que ce soit, en repartiront sur lest;

2) Les navires qui, passant d'un port de l'un des deux Etats dans un ou plusieurs ports du même Etat, dans les conditions déterminées par le second paragraphe de l'article 14, justifieront avoir acquitté déjà ces droits;

3) Les navires qui, entrés avec un chargement dans un port, soit volontairement, soit en relâche forcée, en sortiront sans avoir fait aucune opération de commerce.

En cas de relâche forcée, ne seront pas considérés comme opération de commerce le débarquement et le chargement des marchandises pour la réparation du navire, l'opération de les transborder, pour cause d'innavigabilité du bâtiment, sur un

неплавателностьта на първия, направенитѣ за продоволствие на екипажа разходи, както и продажбата, съ съгласието на митническитѣ власти, на повредѣнитѣ стоки.

Уговорено е, че постановленията на този членъ не се отнасятъ до санитарнитѣ такси, събирането на които ще стане споредъ респективнитѣ законодателства.

Членъ 17.

Всѣкой корабъ на една отъ двѣтѣ страни, който, по причина на лошо врѣме или по нещастие, бѫде принуденъ да прибѣгне въ нѣкое отъ пристанищата на другата страна, ще бѫде свободенъ да се поправи, да се снабди съ нуждитѣ прѣдмети и да отплува, безъ да бѫде заставенъ да плаща нѣкои други такси освѣнъ тия, които се плащатъ въ подобни обстоятелства отъ корабитѣ подъ народното знаме.

Въ случай на потъване или засѣдане, парахода (кораба) или развалинитѣ му, книжата му и всичкитѣ мобили и стоки, които биха се спасили или придобитата отъ продажбата сума, въ случай че стане такава, ще се прѣдадатъ на притежателитѣ, или на тѣхнитѣ агенти, при поискване.

Намѣсването на мѣстнитѣ власти при спасяването не дава право за плащането на каквито и да било разноски, освѣнъ на тия, които се изискватъ отъ операциитѣ при спасяването и запазването на спасенитѣ прѣдмети, както и на тия, на които се подлагатъ, въ подобни случаи, мѣстнитѣ кораби.

При това договорящитѣ страни се съгласяватъ, щото спасенитѣ стоки и прѣдмети да не се подлагатъ на никакви митнически права, освѣнъ ако тѣ не сѫ прѣдназначени за вѫтрѣшна консомация.

Членъ 18.

Подданицитѣ на една отъ договорящитѣ страни ще се ползуватъ, въ другата, съ сѫщото покровителство, съ което се ползуватъ и мѣстнитѣ подданици за всичко що се отнася до собственостьта на търговскитѣ и фабрични марки, подъ условие, обаче, да изпълняватъ изискуемитѣ се въ това отношение формалности отъ респективното законодателство въ двѣтѣ страни.

Членъ 19.

Изключаватъ се отъ постановленията на настоящия договоръ облагитѣ, запазени, или които биха се запазили, въ полза на мѣстното риболовство.

Членъ 20.

Нѣма да се считатъ за нарушающи постановленията на настоящия договоръ:

1) отстѫпкатѣ, уговорени съ нѣкои други погранични държави, за улеснение на мѣстния трафикъ

autre navire, les dépenses nécessaires au ravitaillement des équipages et la vente des marchandises avariées, lorsque l'administration des douanes en aura donné l'autorisation.

Il est entendu que les stipulations de cet article ne regardent pas les droits sanitaires, dont la perception sera réglée d'après les législations respectives.

Article 17.

Tout navire de l'un des deux Etats qui sera forcé par le mauvais temps ou par un accident de mer de se réfugier dans un port de l'autre Etat, aura la liberté de se radouber, de s'y pourvoir de tous les objets qui lui seront nécessaires et de se remetre en mer, sans avoir à payer d'autres droits que ceux qui seraient acquittés, en pareille circonstance, par un bâtiment sous pavillon national.

En cas de naufrage ou d'échouement, le navire ou ses débris, les papiers de bord et tous les biens et marchandises qui en auront été sauvés, ou le produit de la vente, si elle a eu lieu, seront remis aux propriétaires ou à leurs agents, sur leur réclamation.

L'intervention des autorités locales dans le sauvetage ne donnera lieu à la perception de frais d'aucune espèce, hors ceux qui nécessiteraient les opérations de sauvetage et la conservation des objets sauvés, ainsi que ceux auxquels seraient soumis, en pareil cas, les navires nationaux.

Les Parties contractantes conviennent en outre que les marchandises et effets sauvés ne seront assujettis au paiement d'aucun droit de douane, à moins qu'on ne les destine à la consommation intérieure.

Article 18.

Les sujets de l'un des Etats contractants jouiront dans l'autre de la même protection que les nationaux pour tout ce qui concerne la propriété des marques de fabrique et de commerce, sous la condition de remplir les formalités prescrites à cet égard par la législation respective des deux pays.

Article 19.

Il est fait exception aux stipulations du présent Traité en ce qui concerne les avantages dont les produits de la pêcherie nationale sont ou pourront être l'objet.

Article 20.

Ne seront pas considérées comme contraires aux dispositions du présent Traité:

1) les concessions stipulées avec d'autres Etats limitrophes pour faciliter le trafic local dans la

въ пограничната зона, т. е.. въ единъ районъ, който да не прѣвишава петнадесеть километра отъ границата;

2) отстъпкитѣ, които една отъ договорящитѣ Страни дава, или ще даде, на една друга държава, на основание на единъ митнически съюзъ сключенъ, или който ще бѫде отпослѣ сключенъ;

3) събирането на добавъчни права въ замѣна на премиитѣ за износъ или производство.

Членъ 21.

Изключаватъ се отъ постановленията на настоящия договоръ държавнитѣ монополи въ България върху бирата, тютюна, спирта, сольта, петролиума, кибрита, цигаренитѣ книжки и картитѣ за игра.

Членъ 22.

Въ случай, че възникнатъ спорове по тълкуването или прилагането на настоящия договоръ, включително и тарифитѣ, тѣ, ако нѣкоя отъ договорящитѣ страни поиска, ще бѫдатъ подложени за разрѣшение отъ единъ арбитраженъ съдъ

Арбитражниятъ съдъ ще се конституира, за всѣки единъ отдѣленъ споръ, по слѣдующия начинъ: всѣка една отъ двѣтѣ страни ще назначава, въ качество на арбитъръ, единъ отъ своитѣ подданици и двѣтѣ страни ще се съгласятъ върху избора на единъ трети арбитъръ, подданикъ на една третя приятелска държава.

Договорящитѣ страни си запазватъ правото да опрѣдѣлятъ, прѣдварително и за единъ опрѣдѣленъ срокъ, лицето, което ще изпълнява, въ случай на споръ, длъжноститѣ на третия арбитъръ.

Рѣшението на арбитритѣ ще бѫде задължително.

Членъ 23.

Настоящиятъ договоръ ще влѣзе въ сила осемь дена слѣдъ размѣнението на ратификациитѣ, които трѣба да станатъ по възможность по-скоро. Той ще остане въ сила до 28 февруарий 1912 година н. ст. Въ случай, че никоя отъ двѣтѣ договорящи страни не съобщи 12 мѣсеца прѣди поменатия срѣкъ, намѣрението си да прѣкрати дѣйствията на договора, той ще остане задължителенъ до изтичането на една година, начиная отъ деня, въ който нѣкоя отъ договорящитѣ страни го денонсира.

Въ удостовѣрение на което, долуподписанитѣ съставиха настоящия договоръ и го подпечатаха съ печатитѣ си.

Съставенъ въ два оригинала, въ София на 16/29 августъ 1908 год.

Подписалъ: (подп.) **С. Паприковъ.** (м. п.)

Подписалъ: (подп.) **Ф. Ванъ-деръ-Хайде.** (м. п.)

zone frontière, c'est-à-dire dans un rayon qui ne peut dépasser 15 kilomètres depuis la frontière.

2) les concessions que l'une des Parties contractantes accorde ou accorderait à un autre Etat en vertu d'une union douanière conclue ou qui serait conclue ultérieurement;

3) la perception de droits supplémentaires en compensation de primes d'exportation et de production.

Article 21.

Il est fait exception aux stipulations du présent Traité en ce qui regarde les monopoles d'Etat en Bulgarie sur la poudre, le tabac, l'alcool, le sel, le pétrole, les allumettes, le papier à cigarettes et les cartes à jouer.

Article 22.

Si des contestations venaient à surgir au sujet de l'interprétation ou de l'application du présent Traité, y compris les tarifs, le litige, si l'une des Parties contractantes en fait la demande, sera soumis à la décision d'un tribunal arbitral.

Le tribunal arbitral sera constitué pour chaque contestation de la manière suivante: chacune des deux Parties nommera, en qualité d'arbitre, un de ses propres ressortissants et les deux Parties s'entendront sur le choix d'un troisième arbitre, ressortissant d'une tierce Puissance amie.

Les Parties contractantes se réservent de désigner à l'avance et pour une période de temps déterminée la personne qui remplirait, en cas de litige, les fonctions de tiers arbitre.

La décision des arbitres aura force obligatoire.

Article 23.

Le présent Traité entrera en vigueur huit jours après l'échange des ratifications qui aura lieu le plus tôt possible. Il restera exécutoire jusqu'au 28 Février (n. st.) 1911.

Dans le cas où aucune des deux Parties contractantes n'aurait notifié, douze mois avant ladite période, son intention de faire cesser les effets du Traité, cet acte demeurera obligatoire jusqu'à l'expiration d'un an à partir du jour où l'une ou l'autre des Parties contractantes l'aura dénoncé.

En foi de quoi les soussignés ont dressé le présent Traité et y ont apposé leurs cachets.

Fait en double original, à Sofia, le 16/29 Août 1908

(s.) **S. Paprikoff.** (s.) **M. F. van der Heyde.**

Приложение А.

Тарифа А.

Митата, които ще се събиратъ при внасянето на стокитѣ въ България.

№ на тарифата	Наименование на стокитѣ	Облагаема единица	Мито лева
129	Рибена масть и други масти, употрѣбявани въ индустрията	100 кгр.	4·—
	Къмъ ст. 129. Тукъ влиза деграта, употрѣбляема въ фабрикацията на кожитѣ:		
ex 133	б. Стеаринови и парафинови свѣщи	„ „	18·—
ex 134	б. Сапунъ мекъ (потасовъ сапунъ)	„ „	7·50
ex 176	а. Оловно бѣлило (Céruse)	„ „	10·—
ex 176	Бои: ултрамаринъ и обикновена синя въ варели, сандъци или въ пакети повече отъ $^1/_2$ килограмъ	„ „	8·—
ex 176	б. Бои: ултрамарина и обикновена синя въ пакети отъ $^1/_2$ килограмъ и по-малко	„ „	20·—
ex 189	а. Натриевъ хидратъ (сода каустическа)	„ „	3·—
ex 190	а/2. Калиевъ карбонатъ (поташа)	„ „	5·—
ex 190	а/3. Сода карбонатъ	„ „	1·50
225	Рамки, корнизи на пръчки и профилни работи отъ дърво:		
	а. Въ сурово състояние или облѣпени съ гипсъ или циментъ . . .	„ „	30·—
	б. Лакирани, позлатени или гладки	„ „	80·—
	в. Скулптирани или украсени по другъ начинъ	„ „	80·—
ex 264	Стъкла за прозорци (джамове) всѣкакви:		
	1) Съ обща повръхность отъ 3.600 кв. с. м. най-много и съ дебелина не повече отъ 2 м. м.	„ „	7·50
	2) Съ обща повръхность отъ 3.600 до 10.000 кв. с. м. включително и съ дебелина не повече отъ 3 м. м.	„ „	9·—
	Бѣлѣжка. Стъклата, които по размѣритѣ си отговарятъ на условията прѣдвидени въ първата алинея, но имѣющи една дебелина отъ 2—3 м. м., ще се облагатъ съ мито по алинея втора.		
ex 330	Прежда отъ чиста вълна или смѣсена съ растителни прѣдилни вещества, съ една или повече жици до № 40:		
	б. Боядисана	„ „	110·—
331	Прежда отъ вълна чиста или смѣсена съ растителни прѣдилни вещества съ една или повече жици отъ № 40 нагорѣ, боядисана или не .	„ „	60·—
389	Докове всѣкакви:		
	а. Сурови	„ „	50·—
	б. Бѣлени и небоядисани	„ „	70·—
390	Платна отъ ленъ или конопъ, съ изключение на тия поименовани въ ст. ст. 389 и 391:		
	а. Небѣлени	„ „	60·—
	б. Бѣлени, боядисани или тъкани отъ боядисани прежди	„ „	90·—
ex 404	Мушами отъ дебело ленено или конопено платно или отъ юта, направени непромокаеми чрѣзъ масти, масла, гудронъ, металически сапуни, или чрѣзъ химически произведения, съшити или съединени чрѣзъ връвъ или халки, закачки, куки отъ дърво или металъ	„ „	20·—

Annexe A.

Tarif A.

Droits à l'entrée en Bulgarie.

№ du Tarif général bulgare	Désignation des marchandises	Unité	Droits (Francs)
129	Graisses de poisson et autres graisses employées dans l'industrie	100 kgr.	4·—
	A l'article 129. — Rentre dans cet article le dégras employé dans le chanoisage des peaux:		
ex 133	b. Bougies de stéarine et de parafine	" "	18·—
ex 134	b. Savon mou (savon de potasse)	" "	7·50
ex 176	a. Céruse	" "	10·—
ex 176	Outremer et bleu ordinaire en barils, en caisses ou en paquets au-dessus de 1/2 kilo	" "	8·—
ex 176	b. Outremer et bleu ordinaire en paquets de 1/2 kilo et au-dessous . .	" "	20·—
ex 189	a. Hydrate de soude (soude caustique)	" "	3·—
ex 190	a/2. Carbonate de potasse	" "	5·—
ex 190	a/3. Carbonate de soude	" "	1·50
225	Cadres, baguettes et moulures en bois:		
	a. Bruts ou enduits de plâtre ou de ciment	" "	30·—
	b. Laqués, dorés ou lisses	" "	80·—
	c. Sculptés ou autrement ornementés	" "	80·—
ex 264	Verre à vitres de toutes espèces:		
	1) d'une surface totale de 3600 cm. carrés au maximum et d'une épaisseur ne dépassant pas 2 mm.	" "	7·50
	2) d'une surface totale de plus de 3.600 à 10.000 cm. carrés inclusivement et d'une épaisseur ne dépassant pas 3 mm.	" "	9·—
	Remarque. Les verres qui, par leurs dimensions, répondent aux conditions prévues dans le premier alinéa, mais ont une épaisseur de 2 à 3 mm., sont taxés d'après l'alinéa 2.		
ex 330	Fils de laine purs ou mélangés avec des textiles végétaux, simples ou à plusieurs bouts, jusqu'au № 40:		
	b. teints	" "	110·—
331	Fils de laine purs ou mélangés avec des textiles végétaux, simples ou à plusieurs bouts, du № 40 et au-dessus, teints ou non	" "	60·—
389	Coutils de toute sorte:		
	a. écrus	" "	50·—
	b. blanchis ou teints	" "	70·—
390	Toiles de lin ou de chanvre, à l'exception de celles denommées dans les articles 389 et 391:		
	a. Écrues	100 kgr.	60·—
	b. Blanchies, teintes ou fabriquées des fils teints	" "	90·—
ex 404	Bâches faites de toiles fortes de lin, de chanvre ou de jute rendues imperméables avec graisses, huiles, goudron, savon métallique, ou avec des produits, chimiques; cousues et munies de cordes ou de boucles, d'anneaux, de crochets en bois ou en métal	" "	20·—

№ на тарифата	Наименование на стокитѣ	Облагаема единица	Мито лева
445	Цинкъ на листи, плочи и други форми	100 кгр.	7·50
447	Желѣзо и стомана на пърти, дъски, плочи, на листа нефасонирани	„ „	2·—
450	Ламарина и желѣзни листа съ дебелина до 3 м. м.	„ „	3·50
	Къмъ ст. 450. Ламарината по-дебела отъ 3 м. м. се облага по ст. 447, като желѣзни плочи.		
ex 455	Издѣлия отъ чугунъ, само излѣни, опилени, накатранени или намазани съ миниумъ:		
	б. Тръби, водопроводни тръби и колони кухи	„ „	4·—
	в. Соби обикновени, котли (казани), машини за готвене	„ „	8·—
	г. Всички други непоименовани артикули	„ „	9·—
460	Гвоздѣй, желѣзни или стоманени:		
	а. Черни гвоздѣй	„ „	6·—
	Гвоздѣй за подковаване на добитъкъ	„ „	8·—
	б. Гвоздѣй телени отъ всѣкаква величина	„ „	5·—
ex 462	Булони и бурми нити (rivets)	„ „	6·—
484	Оръжия огнестрѣлни и др., както и тѣхнитѣ части, съ изключение на военнитѣ:		
	1) Пушки и карабини за ловъ	„ „	150·—
	2) Револвери	„ „	175·—
	Бѣлѣжка. По тая статия се облагатъ всички отворки и принадлежности, необходими за разглобяване, монтиране и чистене на оръжията.		
489	Дараци и други машини за влачене, разчесване, чистене и пр. на вълна, памукъ и пр.	„ „	10·—

Приложение Б.

Тарифа Б.

Митата, които ще се събиратъ при внасянето на стокитѣ въ Белгия.

№ на тарифата	Наименование на стокитѣ.	Облагаема единица	Мито лева
ex 2	Домашни птици живи всѣкакви	Безъ мито	
ex 17	Яйца, албуминъ и жълтъкъ отъ яйца, баклж, лѣща, грахъ, фасулъ, дребна бакла и фий	„	„
ex 26	Брашно пшенично и грисъ	100 кгр.	2·—
ex 48	Кожи сурови и всѣкакви	Безъ мито	
ex 65	Просо	„	„
	Сѣмена, изключая маслодайнитѣ	„	„
ex 67	Заклани птици	100 кгр.	30·—

№ du Tarif général bulgare	Désignation des marchandises	Unité	Droits (Francs)
445	Zinc en feuilles, en plaques nu sous toute autre forme	„ „	7·50
447	Fer et acier en barres, en plaques, en feuilles non façonnées	„ „	2·—
450	Feuilles de fer laminées, d'une épaisseur de 3 m. m.	„ „	3·50
	A l'article 450. Le fer laminé d'une épaisseur au dessus de 3 m. m. acquitte les droits de douane comme les feuilles à l'article 447:		
ex 455	Objets en fonte, simplement coulés, limés, goudronnés ou peints au minimum:		
	b. Tuyaux, conduits et colonnes creuses	„ „	4·—
	c. Poêles communs, chaudières et fourneaux de cuisine	„ „	8·—
	g. Tous les autres articles, non dénommés	„ „	9·—
460	Clous en fer ou en acier:		
	a. Clous noirs	„ „	6·—
	Clous à ferrer les animaux	„ „	8·—
	b. Clous en fer étiré de toute grandeur	„ „	5·—
ex 462	Boulons et goupilles à river (rivets)	„ „	6·—
484	Armes à feu et autres, ainsi que leurs pièces et accessoires à l'exception des armes de guerre:		
	1) Fusils et carabines de chasse, tir et jardin	„ „	150·—
	2) Revolvers	„ „	175·—
	Remarque: Sont taxés d'après cet article tous les tournevis et accessoires indispensables pour démonter, remonter et nettoyer les armes.		
489	Machines à peigner, à carder, etc. la laine, le coton, etc.	„ „	10·—

Tarif B.

Annexe B.

Droits à l'entrée en Bulgarie.

№ d'ordre	Marchandises	Doits d'entrée	
		Base	Qualité
ex 2	Volaille vivante de toute espèce	Libres	
ex 17	Oeufs, jaune et blanc d'oeuf, fèves, lentilles, pois, haricots, féveroles et vesees	Libres	
ex 26	Farine de blé et semoules	100 kgr.	2 fr.
ex 48	Peaux brutes de toute sorte	Libres	
ex 65	Willet	Libres	
	Semences, non compris les graines oléagineuse	Libres	
ex 67	Vollaille abattue	100 kgr.	3 fr.

Приложение В.

Легитимационна карта

за

Пѫтующитѣ търговски агенти.

За.....година (Гербъ) № на картата.....

Важи за Белгия и България.

Носитель:

(Име и прѣзиме)

.....

Издадена въ.....(день, мѣсецъ, година)

(Печать) .....(компетентна власть)

.....(подписъ)

Удостовѣрява се, че носителятъ на настоящата карта притежава една (означение на фабриката или на търговията), въ.....

подъ фирмата на.....

е служащъ като пѫтующъ агентъ, на кѫщата.....

въ гр.....,, която притежава една (означение на фабриката или търговията).

Носителятъ на настоящата карта, като желае да търси поржчки и да прави покупки за смѣтка на кѫщата си, както и следующата кѫща / следующитѣ кѫщи (означение на фабриката или търговията), въ.....

удостовѣрява се, освѣнъ това, че казаната кѫща е длъжна да изплати / казанитѣ кѫщи са длъжни да изплатятъ законнитѣ даждия въ тази страна за упражнение на негоната / тѣхната търговия (индустрия).

Отличителни знаци на носителя:

Възрасть.....

Ръстъ.....

Коси.....

Особени знаци.....

Подписъ:

.....

Прѣдупрѣждение.

Носителятъ на настоящата карта ще може да търси поржчки или да прави покупки само пѫтувайки за смѣтка на поменатата по-горѣ кѫща / поменатитѣ по-горѣ кѫщи. Той може да носи съ себе си мостри, но не и стоки. Освѣнъ това, той трѣба да се съобразява съ дѣйствующитѣ въ всѣка страна закони.

Забѣлѣжка. Тамъ, дѣто горниятъ образецъ съдържа двоенъ текстъ, формулярътъ на картитѣ ще съдържа необходимото мѣсто за помѣстване на единия или другия текстъ, споредъ случая.

Annexe C. (Modèle)

Carte de légitimation

pour

Voyageurs de Commerce.

Pour l'année.....

(Armoiries)

№ de la carte.....

Valable pour la Belgique et la Bulgarie.

Porteur:

(Prénom et nom de famille.)

.....

Fait à....., le (jour, mois, année).

(Sceau).....(Autorité compétente).

.....(Signature).

Il est certifié que le porteur de la présente carte possède un (designation de la fabrique ou du commerce) à ..... sous la raison..... est employé comme voyageur de commerce dans la maison..... à.....qui y possède un.....(designation de la fabrique ou du commerce).

Le porteur de la présente carte désirant rechercher des commandes et faire des achats pour le compte de sa maison que $\frac{\text{de la maison suivante}}{\text{des maisons suivantes}}$ (designation de la fabrique ou du commerce) à..... il est certifié en outre que $\frac{\text{la dite maison est tenue}}{\text{les dites maison sont tenues}}$ d'acquitter dans ce pays-ci les impots légaux pour l'exercice de $\frac{\text{son}}{\text{leur}}$ commerce (industrie).

Signalement du porteur:

Age.....

Taille.....

Cheveux.....

Signes particuliers.....

Signature:

.....

A v i s.

Le porteur de la présente carte ne pourra rechercher des commandes ou faire des achats autrement qu'en voyageant et pour le compte $\frac{\text{de la maison susmentionnée}}{\text{des maisons susmentionnées}}$. Il pourra avoir avec lui des échantillons mais point de marchandises. Il se conformera d'ailleurs aux dispositions en vigueur dans chaque Etat.

Nota. Là où le modèle ci-dessus contient un double texte, le formulaire à employer pour l'expédition des cartes présentera l'espace nécessaire pour y insérer l'un ou l'autre des textes, suivant les circonstances du cas particulier.

Заключителенъ протоколъ. — Protocole Final.

Къмъ чл. 22 отъ договора.

По отношение на процедурата за слѣдване, въ случай на арбитражъ, договорящитѣ страни се съгласяватъ върху слѣднето:

Въ първия случай на арбитражъ, арбитражния сѫдъ ще засѣдава въ територията на отвѣтната договоряща страна, а въ втория случай въ територията на другата договоряща страна и така нататъкъ, алтернативно, ту въ едната, ту въ другата територия.

Мѣстото за заседаване ще се опрѣдѣля отъ оная страна, въ която територия ще заседава сѫда. Тя ще се натовари съ доставяне на потрѣбитѣ за функционирането на сѫда помѣщение, канцеларски чиновници и служебенъ персоналъ.

Сѫда се прѣдседателствува отъ суперарбитра. Рѣшенията ще се вѣматъ по вишегласие.

Договорящитѣ страни, било при явяването на конкретни случаи, било единъ пѫть за винаги, ще се споразумѣятъ върху процедурата на арбитражния сѫдъ. Въ отсѫтствието на едно такова споразумение, процедурата ще сѫ рѫководи отъ самия сѫдъ. Процедурата може да се води и писмено, ако нѣкоя отъ договорящитѣ страни не възрази и въ такъвъ случай постановленията на прѣдшествующата алинея могатъ да бѫдатъ измѣнявани.

За изпращане на призовки, за явяване въ арбитражния сѫдъ и за сѫдебнитѣ поръчки, издавани отъ послѣдния, властитѣ на всѣка една отъ договорящитѣ Страни ще даватъ по искането на арбитражния сѫдъ, отправено до компетентното правителство нужното съдѣйствие по сѫщия начинъ, което тѣ даватъ по искането на мѣстнитѣ граждански сѫдилища.

Договорящитѣ страни ще се споразумѣятъ върху разпрѣдѣлението на разноскитѣ, било при всѣки арбитражъ отдѣлно, било чрѣзъ постановление, приложимо върху всички случаи.

Въ отсѫтствие на споразумѣние ще се прилага чл. 57 отъ Хагската конвенция, относително миролюбивото уреждане на международнитѣ спорове, отъ 20 юлий 1899 год.

Съставенъ въ два оригинала, въ София, на 16/29 августъ 1908 год.

(подп.) **С. Паприковъ.** (подп.) **Ф. Ванъ-деръ-Хайде.**

(м. п.) (м. п.)

Ad article 22 du Traité.

En ce qui concerne la procédure de l'arbitrage, les Parties contractantes sont convenues de ce qui suit:

Au premier cas d'arbitrage, le tribunal arbitral siégera dans le territoire de la Partie défenderesse, au second cas dans le territoire de l'autre Partie contractante, et ainsi de suite alternativement dans l'un et l'autre territoire. La Partie sur le territoire de laquelle siégera le tribunal désignera le lieu du siège. Elle aura la charge de fournir les locaux, les employés de bureau et le personnel de service nécessaire pour le fonctionnement du tribunal. Le tribunal sera présidé par le surarbitre. Les décisions seront prises à la majorité des voix.

Les Parties contractantes s'entendront, soit dans chaque cas d'arbitrage, soit une fois pour toutes, sur la procédure du tribunal arbitral. A défaut d'une telle entente, la procédure sera réglée par le tribunal lui-même. La procédure pourra se faire par écrit si aucune des Parties contractantes ne soulève d'objection; dans ce cas, les dispositions de l'alinéa qui précède pourront être modifiées.

Pour la transmission des citations à comparaître devant le tribunal arbitral et pour les commissions rogatoires émanées de ce dernier, les autorités de chacune des Parties contractantes prêteront, sur la réquisition du tribunal arbitral adressée au Gouvernement compétent, leur assistance de la même manière qu'elles la prêtent lorsqu'il s'agit des réquisitions de stribunaux civils du pays.

Les Parties contractantes s'entendront sur la répartition des frais, soit à l'occasion de chaque arbitrage, soit par une disposition applicable à tous les cas. A défaut d'entente, l'article 57 de la Convention de La Haye pour le réglement pacifique des conflits internationaux du 29 Juillet 1899 sera appliqué.

Fait en double à Sofia, le 16/29 Août 1908.

(s.) **S. Papricoff.** (s.) **M. F. van der Heyde.**

Декларация А. — Déclaration A.

При подписването на сключения, съ днешна дата договоръ, долуподписанитѣ се споразумѣхме върху слѣднето:

1. Въ случай на граждански или търговски спорове между белгийски подданици, живущи въ България, и български подданици, призовкитѣ и въобще всички документи и сѫдебни книжа, ще се съобщаватъ и врѫчватъ на белгийскитѣ подда-

Au moment de procéder à la signature du Traité, conclu à la date de ce jour, les soussignés sont convenus de ce qui suit:

1) En cas de procès civils ou commerciaux entre sujets belges d'une part et sujets bulgares d'autre part, les citations à comparaître et en général tous les documents et pièces judiciaires seront expédiés et signifiés aux sujets belges résidant en Bulgarie

ници споредъ установения отъ българскитѣ закони редъ, безъ намѣсата на белгийскитѣ консулски власти.

Българскитѣ съдебни учреждения не сѫ задължени, да поканватъ делегатитѣ на белгийскитѣ консулски власти, да присѫтствуватъ при разглеждането на дѣлата между белгийски и български подданици.

При все това обаче, белгийскитѣ консулски власти могатъ да изпращатъ делегатитѣ си всѣкога, когато, тѣ намѣратъ за нужно.

2. Въ търговски фалити, търговската несъстоятелность на живущи въ България белгийски подданици ще се произнася отъ българскитѣ съдилища и пълната и окончателна ликвидация на фалита ще се извършва отъ тия съдилища, безъ намѣсата на белгийскитѣ консулски власти.

Прѣдшествующитѣ разпореждания ще бѫдатъ турнати въ дѣйствие едноврѣменно съ търговския договоръ, сключенъ между Белгия и България и подписанъ днесъ, подъ резерва обаче, щото прилагането имъ да не поставя живущитѣ въ България белгийски подданици въ по-неблагоприятни условия, отколкото подданицитѣ на другитѣ държави.

Направенъ въ двоенъ екземпляръ въ София, 16/29 августъ 1908 год.

(подп.) **С. Паприковъ.** (подп.) **Ф. Ванъ-деръ-Хайде.**
(м. п.) (м. п.)

d'après l'ordre établi par les lois bulgares, sans que l'autorité consulaire belge ait à intervenir.

Les institutions judiciaires de la Principauté ne seront plus tenues d'inviter les délégués des autorités censulaires belges à assister aux audiences fixées pour l'examen et le jugement des procès surgissant du fait des relations entre sujets belges et sujets bulgares.

Il est cependant entendu que les autorités consulaires belges pourront y envoyer leurs délégués toutes les fois qu'elles le jugeraient nécessaire.

2) En matière de faillite commerciale, l'insolvabilité des sujets belges résidant en Bulgarie sera prononcée par les tribunaux bulgares et la liquidation pleine et entière de la faillite sera faite par ces tribunaux sans que l'autorité consulaire belge ait à intervenir.

Les règles ci-dessus formulées seront mises en vigueur en même temps que le Traité de commerce, conclu entre la Belgique, et la Bulgarie et signé ce jour, sous la réserve toutefois que leur application ne mette pas les sujets belges résidant en Bulgarie dans des conditions moins favorables que les ressortissants des autres Etats.

Fait en double à Sophia, le 16/29 Août 1908.

(s.) **S. Papricoff.** (s.) **M. F. van der Heyde.**

Декларация Б. — Déclaration B,

При подписването на договора, сключенъ днесъ, долуподписанитѣ се съгласиха върху слѣдното:

Стокитѣ отъ белгийско произхождение, споменати въ тарифа „А", приложена къмъ настоящия договоръ, и които при внисането имъ въ България се облагатъ съ мито отъ 10 лева и по-малко 100-тѣхъ килограма, ще бѫдатъ облагани, по желанието на вносителитѣ, споредъ чистото имъ легално или реално тегло (ефективното тегло).

Чистото легално тегло на стокитѣ се опрѣдѣля, като се спадне отъ брутото тѫжесть на колетитѣ легална дара, т. е. дарата която ще бѫде опрѣдѣлена съ Княжески Указъ, споредъ естеството на амбалажа или видътъ на стокитѣ.

Чистото реално нето тегло или ефективно се смѣта теглото на стоката, отдѣлена отъ всичкитѣ си вънкашни и вѫтрѣшни амбалажи (включително прѣдметитѣ, които служатъ въ вѫтрѣшностьта на колетитѣ за згъването, за раздѣлението или за нареждането на стокитѣ).

Уговорено е при това, че всички облаги, отстѫпени или които биха се отстѫпили за произхождението на нѣкоя друга държава, както по отношение спадането на дарата, тъй и по отношение на митническия режимъ, касателно амбалажитѣ на стокитѣ, ще бѫдатъ тъй сѫщо дадени и на белгийскитѣ произхождения отъ сѫщото естество.

Направена въ два екземпляра въ София на 16/29 августъ 1908 год.

(подп.) **С. Паприковъ.** (подп.) **Ф. Ванъ-деръ-Хайде.**
(м. п.) (м. п.)

Au moment de procéder à la signature du Traite conclu en date de ce jour, les soussignés sont convenus de ce qui suit:

Les marchandises d'origine belge mentionnées au tarif „A" annexé au présent Traité, frappées à leur entrée en Bulgarie d'un droit de douane au dessus de 10 francs les 100 kilogrammes, seront taxées, au choix de l'importateur, à leur poids net légal ou à leur poids net réel (poids effectif).

Le poids net légal des marchandises est déterminé en déduisant du poids brut des colis la tare légale, c'est à dire la tare qui sera déterminée par oukaze princier, solon le mode d'emballage ou l'espèce des marchandises.

Le poids net réel ou poids effectif est déterminé sur le poids de la marchandise dépouillée de tous ses emballages extérieurs et interieurs (y compris les objets servant dans l'intérieur des colis au pliage, à la séparation ou à l'arrangement des marchandises).

Il est d'ailleurs convenu que toute faveur accordée ou qui serait accordée aux provenances d'un autre Etat, tant sous le raport de la déduction des tares que pour ce qui concerne le régime douanier afférent aux emballages des marchandises, sera également acquise aux provenances belges de même nature.

Fait en double, à Sophia, le 16/29 Août 1908.

(s) S. Paprikoff. (s) Fern van der Heyde.

Заповѣдваме, тоя договоръ да се облѣче съ Държавния Печатъ и да се обнародва въ „Държавенъ Вѣстникъ".

Изпълнението на настоящия указъ възлагаме на Нашия Министъръ на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

Издаденъ въ Нашия Дворецъ въ София на 18 декемврий 1908 год.

На първообраза съ собствената на Негово Величество Царя ржка написано:

Фердинандъ.

Приподписалъ:

Министъръ на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията: **С. Паприковъ.**

Първообразната конвенция е облѣчена съ Държавния Печатъ и зарегистрирана подъ № 1772, на 4 май 1909 год.

Пазитель на Държавния Печатъ,

Министъръ на Правосѫдието: **Т. Кръстевъ.**

На първообраза съ собствената на Негово Величество Царя ржка написано:

„Одобрено", **Фердинандъ.**

Докладъ до Негово Величество Царя

№ 8261.

Господарю,

На основание чл. 45 отъ Конституцията, имамъ честь най-покорно да моля Ваше Величество да благоволите да утвърдите чрѣзъ подписването на тукъ приложенията указъ, договора за търговия и мореплаване, сключенъ между България и Белгия, одобренъ отъ XIV Обикновено Народно Събрание, първа редовна сесия, въ XXXII му засѣдание, държано на 2 декемврий 1908 година.

София, 17 декемврий 1908 год.

Съмъ, Господарю, на Ваше Величество най-покоренъ служитель и вѣрецъ подданикъ,

Министъръ на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията: **С. Паприковъ.**

По Министерството на Финансите.

Съ заповѣдь № 24 отъ 3 априлъ т. г., разрѣшава се на финансовия инспекторъ В. Кулевъ, 1 мѣсецъ вѫтрѣшенъ отпускъ по болѣзнени причини.

Съ заповѣдь № 25 отъ сѫща дата, назначава се, на мѣсто вакантно, за Видински районенъ финансовъ инспекторъ, бившиятъ финансовъ началникъ П. Митковъ, съ прѣдвидената по бюджета заплата.

Съ заповѣдь № 26 отъ 4 априлъ т. г., разрѣшава се на Пловдивския районенъ финансовъ инспекторъ, П. Лазаровъ, 10 дни вѫтрѣшенъ отпускъ по домашни причини.

Съ заповѣдь № 27 отъ 9 априлъ т. г., уволнява се, по собствено желание, Шуменскиятъ районенъ финансовъ инспекторъ, Н. Йордановъ.

Съ заповѣдь № 28 отъ сѫща дата, назначава се, на мѣсто вакантно, Спиридонъ Константиновъ, съ висше образование, за Шуменски районенъ финансовъ инспекторъ, съ прѣдвидената въ бюджета заплата.

Съ заповѣдь № 217 отъ 17 мартъ т. г., прѣназначава се, за втори надзиратель при тютюно-търговския складъ на Херцогъ и С-ие въ Пловдивъ контрольорътъ при тютюневата фабрика на Томасиянъ и С-не въ Пловдивъ, Тодоръ Николовъ, съ 1200 л. годишна заплата, а на негово мѣсто се назначава Василъ Андоновъ отъ гр. Пловдивъ.

Съ заповѣдь № 218 отъ 19 мартъ т. г., назначава се, на мѣсто вакантно, за контрольоръ при оцетната фабрика на Илле въ Пловдивъ, Тома Д. Даскаловъ отъ с. Дѣдово, съ 1200 лева годишна заплата.

Съ заповѣдь № 219 отъ сѫща дата, отмѣнява се заповѣдьта № 148 отъ 24 февруарий т. г., относително прѣмѣстването на контрольоритѣ при спиртнитѣ фабрики на Ив. Хаджиеновъ въ с. Княжево и на Т. Балабановъ въ с. Мездра, Ив. Ванковъ и Стефанъ Енчевъ.

Съ заповѣдь № 220 отъ сѫща дата, прави се строго мъмрене на контрольора при спиртната фабрика въ с. Княжево, Ив. Ванковъ, за явно